

vil være Forskjelligheder i den individuelle Opfattelse, saaledes som det ogsaa vil vise sig af de füllede Endringsforslag. Særlig skal jeg tillade mig at dvæle lidt ved Principet om Beskyttelsen. Jeg tvivler ikke paa, at man vil sige, at vi, der danne Flertallet i Udvalget, have været meget store Beskyttelsesmænd. I en vis Forstand tror jeg ikke, at vi kunne vedkende os denne Sætning, forsaavidt man forstaar Beskyttelse, om jeg maatte saa maa sige, i den ældre Betydning som den, der vil værgе hele den indenlandske Produktion mod den udenlandske Konfurrence, hvor altsaa Beskyttelsen forsaavidt staar som det traditionelle Begreb i Mod sætning til Frihandlen. Et saa omfattende Beskyttelsesbegreb vilde jo være en fuldstændig Abnormitet hos os, hvor vor vigtigste Erhvervsfilde, nemlig Agerbruget, slet ikke nyder nogen Beskyttelse; men anderledes stiller Forholdet sig, dersom man tager Begrebet Beskyttelse i en snevære Forstand som et Udslag af den Politikk, som jeg antager kunde betegnes som Socialpolitikk i Mod sætning til den, som jeg i Dieblirket ikke veed noget andet Navn for end Manchesterpolitikk, den, der vil overlade hele den økonomiske Udvikling til at reguleres af de økonomiske Love og Reglerne om Tilbud og Efterspørgsel og saa overlader Arbejderne til det Resultat, disse Love medføre, hvad enten det er gunstigt eller uødeliggende for dem. Denne Politikk har vor Lovgivning fra gammel Tid ikke vedkjendt sig, og jeg behøver kun at henvise til Fæstellovgivningen som et Bevis paa, at den ikke blot har anset Spørgsmaalet om Produktionen, men ogsaa om Udbyttets Fordeling som et saadant, som Lovgivningen maatte tage sig af, saaledes at Arbejderne fik sin Andel og fikredes sit Udbytte af Arbejdet, navnlig i Henseende til Agerbruget. — Det vil altsaa slet ikke være noget Nyt hos os, naar man fastholder den socialpolitiske Sætning, der gaar ud paa at værgе og beskytte Arbejderne i Henseende til hans Kamp ikke blot for at erhverve sig det Nødvendige til Livets Ophold, men ogsaa for at erhverve det økonomiske Velvære i Kraft af sit Arbejde, som man maa ønske, at enhver af Statens Borgere bliver istand til at have. Denne Socialpolitikk, hvis Udslag er Beskyttelse for det indenlandske Arbejde, tror jeg ogsaa nok, at Udvalgets Flertal i det Hele har vedkjendt sig. Naar der indenfor Toldlovens Omraade saa skal blive Spørgsmaal om en Beskyttelse af det indenlandske Arbejde, er det naturligvis Haandværket, som Tanken særlig henvendes paa, og derfor have vi ogsaa bestræbt os for at yde Haandværket en passende Beskyttelse, ikke blot saaledes, at vi have bevaret, men efter Omstændighederne ogsaa saaledes, at vi have forhøjet den Beskyttelse, der findes. Jeg tvivler ikke paa, at vi i mange Tilfælde endda ville høste Utak, fordi man vil finde, at vi langt fra ere gaaede vidt nok; men paa den anden Side er der jo Hensyn til Forbrugeren, som naturligvis maa gjøre sig gjældende

ved Siden af Hensynet til Arbejderen. Naar man saa vil spørge om, paa hvilken Maade det indenlandske Arbejde skal beskyttes, saa er det ved at fikre det det fornødne Arbejdsstof og fikre det, at Arbejderen faar et passende Udbytte af sit Arbejde, at Arbejdslønnen holdes i en passende Høide. Derfor maa det være Opgaven at beskytte ham imod, at Landet oversvømmes af Produkter fra de store Centraletablissementer, der saa at sige have hele Verden til deres Afsetningssted, og derfor kunne levere til Priser, med hvilke det enkelte Lands Arbejdere ikke kunne konkurrere, og dernæst maa man beskytte ham imod, at den ringere og lavere Arbejds løn, som findes andetsteds, bevirker, at man i Udlandet kan levere Arbejdet til Priser, med hvilke den danske Arbejder ikke kan konkurrere. Jeg fremhævede ved 1ste Behandling, hvorledes Rendsgjæringerne vise, at Arbejds lønnen i alle Haandværk i Tydskland ere lavere end hos os, og at der derfor er Anledning til at holde Arbejds lønnen for den danske Arbejder oppe i Mod sætning til den fremmede Konfurrence. Det er naturligt, at den Slags Arbejde, som ikke kræver andre Forudsætninger end en Mand's personlige Arbejdsevne og saa at sige ingen Kapital, men kun et eller andet Arbejdsredskab, udføres indenfor Landet, og netop det, at en mobsat Ordning finder Sted, vil være et ligefrem økonomisk Lab, forsaavidt som derved en stor Del Arbejdskraft, der ellers kunde finde Beskjæftigelse indenfor Landet, saa maatte gaa ledigt. Selsølgelig er der ogsaa samtidig med Hensynet til, at det fornødne Arbejdsstof foreligger, og at Arbejds lønnen er af passende Høide, at tage Hensyn til Forbrugerne, men det Hensyn gjør sig jo mindre stærkt gjældende her paa Haandværkets Omraade, hvor den indenlandske Konfurrence er saa stor og stærk; der er ikke Tvivl om, at her vil nok Konfurrencen kunne bidrage til at sætte Priserne lavere, forsaavidt som den enkelte Haandværker maatte forsøge paa at holde dem for høit. Det er fra dette Synspunkt, at vi have betragtet Haandværket, det indenlandske Arbejde og de Virksomheder, der staa paa Overgangen, forsaavidt de baade kunne anlægges i større og mindre Maalestof, og forsaavidt Arbejdet i væsentlig Grad udføres ved Haandgjærning, som f. Ex. Cigarfabrikationen. Hvad derimod de egentlige Kapitalanlæg, Kapitalproduktioner angaar, saa tror jeg ikke, at der hos Flertallet har været den samme Stemning ved Hensyn til Beskyttelse derfor. Vi have paa det Omraade ikke været enige om Andet og Videre end om det, som er udtalt i Betænkningen, at vi selsølgelig fastholde det Princip, at for den Told, som den Naagjældende har ydet for de Stoffer, som han benytter, skal han naturligvis nyde en passende Beskyttelse. Og dernæst er der Hensynet til Overproduktionen, som indenfor visse Omraader, nemlig de egentlige industrielle Etablissementer,